

Півненко О.С.,
к. держ. упр.
Головне управління Національної гвардії України
Белай С.В.
д. держ. упр., професор
Національна академія Національної гвардії України

ДО ПИТАННЯ РОЗРОБЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

Сьогоднішня суспільно-політична обстановка в Україні доводить слабку результативність державного управління процесами врегулювання кризових явищ в умовах подолання наслідків воєнних дій. Доведено, що існуючі механізми державного реагування на кризові ситуації, які загрожують національній безпеці України, мають відносно слабку ефективність та потребують подальшого наукового розвитку [1].

Законом України «Про національну безпеку» визначено, що загрозами національній безпеці України є явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України [2]. Отже, до основних загроз національній безпеці України доречно віднести потенційні та реальні наслідки воєнних дій, подолання яких вимагає дієвих рішень, що містять координацію зусиль уряду, міжнародних організацій, громадських організацій і приватного сектору. Широкомасштабна агресія РФ проти нашої держави призвела до значних руйнувань виробничого капіталу та інфраструктури, спричинила людські втрати та соціальні потрясіння. Тому шляхи подолання наслідків воєнних дій мають бути гнучкими та адаптивними до змінних умов на місцях, враховувати культурні та соціальні особливості й мати інноваційну складову [3].

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» інноваціями є новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [4].

Відповідно до чинного законодавства [4] та попередніх досліджень [1] державну інноваційну політику у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні можливо реалізувати за допомогою таких дій, як: зосередитись на інноваційних шляхах розвитку економіки України у сфері подолання наслідків воєнних дій; визначити основоположні державні пріоритети інноваційного розвитку сфери подолання наслідків воєнних дій; розробити нормативно-правову базу у сфері діяльності інноваційного сектору для подолання наслідків воєнних дій в Україні; забезпечити умови для збереження, розвитку і використання науково-технічного та інноваційного потенціалу регіонів держави з метою подолання наслідків воєнних дій; сприяти взаємодії між наукою, освітою, промисловістю та фінансово-кредитним сектором у сфері розвитку інновацій для подолання наслідків воєнних дій; ефективно використовувати ринкові механізми для просування інновацій та підтримки підприємництва в науково-дослідному та виробничому секторах економіки з метою подолання наслідків воєнних дій; реалізувати заходи з підтримки міжнародного науково-технічного співробітництва, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та просування на зовнішні ринки з метою подолання наслідків воєнних дій; впровадити фінансову допомогу, сприятливу кредитну, податкову та митну політику в інноваційному секторі для подолання наслідків воєнних дій; стимулювати розвиток інноваційної інфраструктури на центральному та регіональному рівнях з метою подолання наслідків воєнних дій; запровадити інформаційну підтримку тематики інноваційної діяльності з метою подолання наслідків воєнних дій; розвивати людські ресурси (підготовка кадрів) в інноваційному секторі економіки для подолання наслідків воєнних дій [1].

Встановлено, що державне регулювання інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні має здійснюватися шляхом реалізації таких заходів, як: встановлення та підтримка пріоритетних напрямків інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; розробка та реалізація державних, галузевих, регіональних та місцевих інноваційних цільових програм розвитку у сфері подолання наслідків воєнних дій; формування

нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки та стимулювання інновацій з метою подолання наслідків воєнних дій; захист прав та інтересів учасників інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; фінансова підтримка держави для реалізації інноваційних проєктів у сфері подолання наслідків воєнних дій; заохочення комерційних банків та інших фінансових установ для фінансування інноваційних проєктів з метою подолання наслідків воєнних дій; створення пільгового режиму оподаткування для суб'єктів інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; підтримка функціонування та розвитку сучасних інноваційних інфраструктур у сфері подолання наслідків воєнних дій [1].

Таким чином, для подолання наслідків воєнних дій в Україні запропоновано розробити інноваційні й ефективні економічний, організаційний та правовий механізми реалізації державної політики основними інноваційними компонентами. Основними складовими цієї стратегії можуть бути: реабілітація та соціальна інтеграція постраждалих; економічне відновлення та розвиток; покращення інформаційно-аналітичної підтримки; юридична допомога та правова підтримка; міжнародна співпраця тощо [5].

Підсумовуючи визначимо, що механізми реалізації державної політики у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні повинні містити комплекс структур, процедур та процесів, що забезпечують ефективну координацію та виконання завдань на різних рівнях державного управління. Напрями подальших наукових розвідок будуть спрямовані на удосконалення складових зазначених механізмів.

Список використаних джерел

1. Півненко О.С. Механізми реалізації державної політики подолання наслідків воєнних дій в Україні : дис ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.05 ; Житомир : Житомирська політехніка, 2025. 214 с.

2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 14.10.2024).

3. Бєлай С.В., Писаревський С.В., Ковальчук Ю.І. Розвиток державно-приватного партнерства у сфері логістичного забезпечення сил безпеки і оборони України в умовах релокації бізнесу. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія».* 2024. № 8(26) 2024. С. 249-262.

4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2002 року № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

5. Бєлай С.В., Півненко О.С. До питання розвитку механізмів реалізації державної політики у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні. *Закарпатські правові читання. Релокація в умовах екстраординарних правових режимів* : матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 25–26 квітня 2025 р. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 46–49.